

Online segédeszközök a helyesírás tanításának szolgálatában

Ludányi Zsófia

MTA Nyelvtudományi Intézet, Károli Gáspár

Református Egyetem

ludanyi.zsofia@nytud.mta.hu

1. Bevezetés

A dolgozat célja, hogy bemutassa, miként hasznosíthatók az interneten mindenki számára szabadon elérhető segédeszközök a helyesírás tanításában, különös tekintettel a felsőoktatásra. E segédeszközök alatt az MTA Nyelvtudományi Intézete által fejlesztett és üzemeltetett *helyesiras.mta.hu* nevű online nyelvi tanácsadó portál helyesírás-ellenőrző programjai értendők.

A *helyesiras.mta.hu* online tanácsadó portál – többéves fejlesztési munka eredményeképpen – 2013 áprilisában nyílt meg. A portál létrehozását az MTA Nyelvtudományi Intézetének nyelvi tanácsadó szolgálatához érkező kérdések motiválták; e kérdések jelenetős hányada ugyanis az egyes szavak, szerkezetek helyes írásmódjával kapcsolatos. A korábbi évek tapasztalata azt mutatta, hogy a telefonon, illetve e-mailen keresztül történő nyelvi tanácsadás kapacitása már nem volt képes megfelelően kiszolgálni a tömeges igényeket, így merült fel a nyelvi tanácsadási tevékenység kibővítésének ötlete egy mindenki számára hozzáférhető online felülettel (bővebben l. Váradi–Ludányi–Kovács 2014). A portál létrehozásának célja tehát a közönségszolgálat munkájának segítése, tehermentesítése, nem pedig helyettesítése volt. A nyelvi tanácsadás régi és új módjai, eszközei egymás mellett élnek, kiegészítik egymást: „a teljesen automatizált rendszer – szükség esetén – visszavezeti a kérdezőt az »emberhez«, a személyes nyelvi tanácsadáshoz” (Heltainé 2014).

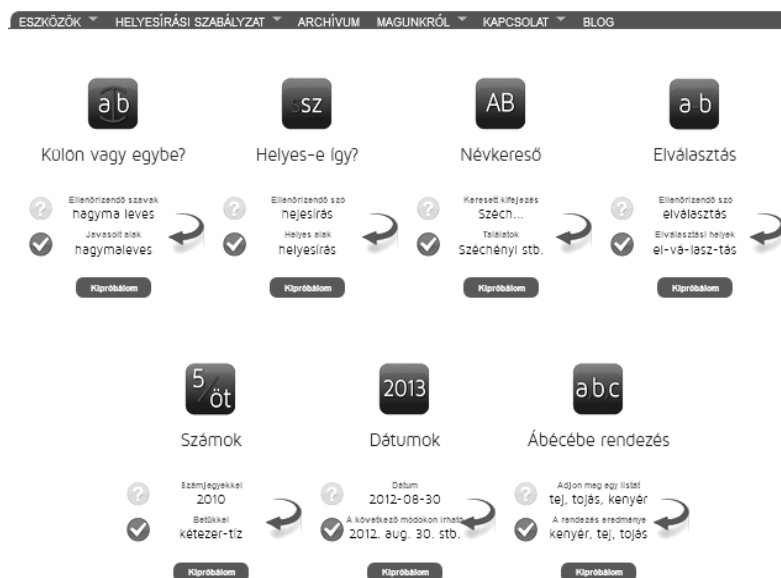
Mint láthatjuk, a *helyesiras.mta.hu* portál mindenkihez szól, nem kimondottan oktatási céllal készült. Felépítése, tulajdonságai azonban – mint ahogy az a későbbiekben ki fog tűnni – alkalmassá teszik arra, hogy oktatási segédeszközként is alkalmazni lehessen.

2. A helyesírás-tanítás céljai és feladatai

A helyesírás-tanítás nem köthető egyetlen iskolai évfolyamhoz vagy iskolafokozathoz sem: jelen van az alsó tagozattól kezdve egészen az érettségiig, bizonyos esetekben (nem feltétlenül csak a bölcsészettudományi karokon) a felsőoktatásban is. Minden iskolafokozatnak megvannak a saját helyesírás-tanítási céljai és feladatai (Antalné 2008). E célok egyike – a szavak, szókapcsolatok helyesírásának megtanulása és a helyesírási szabályok megértése, alkalmazása mellett – a helyesírást segítő eszközök, a helyesírási kézikönyvek mellett a számítógépes helyesírás-ellenőrző programok funkcionális alkalmazása. Mint Antalné Szabó Ágnes (2008) írja, a helyesírás-tanításnak – az anyanyelvi kompetencia fejlesztésének részeként – össze kell kapcsolódnia a digitális kompetencia fejlesztésével. E gondolathoz kapcsolódva jelen tanulmány is azt kívánja alátámasztani, hogy mind a tanároknak, mind a tanulóknak el kell sajátítaniuk a helyesírás-ellenőrző eszközök megfelelő használatát, mivel azok csak ezen tudás birtokában képesek igazán hasznos tanulást segítő eszközökké válni. A nem megfelelő használat azonban éppen ennek ellenkezőjéhez vezethet.

3. A *helyesiras.mta.hu* bemutatása

A tanácsadó portál az alábbi helyesírási területeken képes segítséget nyújtani: különírás-egybeírás, szószintű helyesírás-ellenőrzés (egyes egyszerű [nem összetett] közszoji alakok helyességének ellenőrzése), tulajdonnevek (főként földrajzi nevek) helyesírása, elválasztás, számok és dátumok helyesírása, betűrendbe sorolás. A *helyesiras.mta.hu* címet begépelve az alábbi nyitólap fogadja a látogatót (1. ábra).



1. ábra. A helyesiras.mta.hu nyitólapja

A felhasználónak ki kell választania, hogy kérdésére melyik eszköz tudja megadni a választ, amihez célszerű áttanulmányozni a használati útmutatót.

A portál újszerűségével kapcsolatban két dolgot érdemes kiemelni.

(1) Fejlesztői szempontból nívumnak számít, hogy a magyar helyesírás eddig létező – gépi erőforráson és szótáron alapuló – modelljeivel szemben a rendszer formális nyelven megfogalmazottszabályokalapján végzi az elemzést, és generálja a megoldásokat. A helyesírási szabályok modellezhetők, ami azt jelenti, hogy az azonos helyesírási problémakörbe tartozó szerkezetekre felírható egy modell, amely aztán alkalmazható a többi, azzal analóg esetre. Ugyanakkor – és ez különösen igaz a különírás-egybeírás területére – sok kivételes, hagyományon alapuló írásmódú szó van, amelyek nem írhatók le szabály segítségével. Az ilyen eseteket úgynevezett kivétellisták segítségével kezeli a rendszer. Példán bemutatva: az állandósult szókapcsolatok *-ás/-és* képzős alakjai a szabály szerint különírandók, ezt formális szabályok segítségével generálja le a rendszer: *munkába + lép* → *munkába lépés*. Ezzel szemben a

hagyományos (kivételes) írásmódú *fejen + állás* → *fejenállás* esetén a megoldás nem a formális szabályok alapján generálódik, hanem a kivétellista alapján javasolja azt az eszköz. Reflektálva tehát a kötet központi témájára, az automatizált helyesírási tanácsadás egyaránt támaszkodik mind a szabályokra, mind a kivételekre. (A Külön vagy egybe? eszköz részletes működéséről bővebben l. Ludányi–Miháltz–Hussami 2013, a teljes rendszer nyelvtechnológiai háttéréről l. Miháltz et al. 2012.)

(2) Felhasználói szempontból újdonság, hogy az eddigi létező online tanácsadókkal ellentétben a *helyesiras.mta.hu* nem csupán a jó megoldást vagy megoldásokat adja meg, hanem megjeleníti a hatályos akadémiai helyesírási szabályzat vonatkozó szabálypontját is. (2015 szeptemberében érvénybe lépett a szabályzat 12. kiadása, de a tanulmány írásának időpontjában még a 11. kiadás is érvényben van, a portál hivatkozik mindkét szabályzatra, eltérő írásmódok esetén mindkettőt feltünteti, kommentárral ellátva.) A szabálypontokon kívül a Külön vagy egybe? eszköz részletes magyarázattal is szolgál, amelyet a „Részletek” gombra kattintva jeleníthetünk meg (2. ábra).

A kérdéses szavakat szóközzel elválasztva írja be!

2 javasolt alak: (a sorrendnek nincs jelentősége)

"német óra"

1. lehetséges magyarázat Részletek ▼

A „német” melléknevet és az „óra” melléknevet különírjuk az alábbi szabály alapján:
Ha a jelentés: 'német gyártmányú óra', különírást alkalmazunk. [AkH11-107b, AkH12-105, OH-108]

2. lehetséges magyarázat Részletek ▶

"németóra"

1. lehetséges magyarázat Részletek ▼

A „német” melléknevet és az „óra” melléknevet egybeírjuk az alábbi szabály alapján:
Ha a jelentés 'német nyelvi tanóra', egybeírjuk a szót. [AkH11-107b, AkH12-95, AkH12-105, OH-108]

2. lehetséges magyarázat Részletek ▶

2. ábra: A Külön vagy egybe? eszköz magyarázatai

A szabálypontokra kattintva a rendszer a szabályzat elektronikus változatának megfelelő helyére navigálja a felhasználót. A szabálypontok, valamint a Külön vagy egybe? eszköz részletes magyarázatai azok a tulajdonságok, amelyek a portált helyesírás-tanítási célokra is alkalmassá teszik, mivel azok elolvasása, tanulmányozása segíti a szabályok szövegének megértését, emlékezetbe vésését, vagyis a későbbi hatékony szabályalkalmazás kezdeti lépéseit (vö. Antalné 2009).

4. Felsőoktatási tapasztalatok: tematikák, gyakorlattípusok

A továbbiakban olyan, a helyesírás-tanításhoz és a helyesírás-ellenőrzők működéséhez kapcsolatos témaköröket, illetve gyakorlattípusokat mutatok be, amelyek a Károli Gáspár Református Egyetemen tartott BA-, illetve osztatlan tanári képzésben részt vevő hallgatók számára meghirdetett kurzusokon szerepeltek az elmúlt két évben. Jelen dolgozatban az általam vezetett kurzusok közül az alábbi két diszciplínával foglalkozó gyakorlati órákat vizsgálom: helyesírás, valamint

számítógépes nyelvészeti, korpusznyelvészeti ismeretek (ez utóbbi *Adatbázisok* néven került meghirdetésre).

4.1 Helyesírási gyakorlatok

Az egyetemen nem csak a magyar (BA) szakon folyik helyesírás-tanítás. Az osztatlan tanári képzésben részt vevő hallgatók a kötelező, négy tárgyból álló komplex vizsgának, az ún. anyanyelvi kritériumvizsgának helyesírás részét válthatják ki a helyesíráskurzus elvégzésével.

Sajnálatos módon a szűk időkeret és a nagy mennyiségű elsajátítandó tananyag miatt nincs lehetőség egy teljes órát (lehetőség szerint számítógépes teremben) a *helyesiras.mta.hu* alapos bemutatására fordítani, noha az eddigi tapasztalatok azt mutatják, hogy erre nagy szükség lenne. Az eszközök többé-kevésbé beszédes neve ellenére a visszajelzések azt mutatják, hogy kortánsem egyértelmű, mikor melyik eszközt kell használni. A helyesíráskurzus féléve során minden egyes helyesírási témakörhöz javasolni szoktam a portál egy-egy eszközét önálló, otthoni kipróbálásra. Az egyes témajavaslatok az 1. táblázatban láthatók.

Témakör neve	Altémakörök	Javasolt eszköz
A kiejtés szerinti és a szóelemző írásmód	Magánhangzó-időtartam ellenőrzése (pl. <i>árboc</i> ~ <i>árbóc</i> ?)	Helyes-e így?
	Mássalhangzó-időtartam ellenőrzése (pl. <i>*diferencia</i> ~ <i>differentia</i>)	Helyes-e így?
A hagyományos és az egyszerűsítő írásmód	<i>J</i> vagy <i>ly</i> ?	Helyes-e így?
A betűrendbe sorolás		Ábécébe rendezés

A különírás és az egybeírás	Igei alaptagú állandósult szókapcsolatok (<i>fejen áll, pofon üt</i>) és az azokból képzett főnevek, főnévi szerkezetek (<i>fejen állás, pofonütés</i>)	Külön vagy egybe?
	A rendszert alkotó hagyományos írásmódú alakulatok: anyagneves szerkezetek, színnevek, folyamatos melléknévi igenévi jelzős alakulatok, számnév + <i>-ú, -ű, -jú, -jű, -s, -nyi</i> képzős, ill. <i>-nként</i> és a <i>-nta, -nte</i> ragos szó	Külön vagy egybe?
	A hagyományosan egybeírandó minőségjelzős és egyéb alárendelő összetételek (<i>légiposta, feketepiac, dércsípte, tojásfehérje</i>)	Külön vagy egybe?
	Jelentéstől függően kétféleképpen írható kéttagú összetételek (<i>angolóra – angol óra, orosz tanár – orosz tanár; kiskutya 'kölyökkutya' – kis kutya 'kisméretű kutya'</i>)	Külön vagy egybe?
Az egyes tulajdonnévfajták helyesírása	Földrajzi nevek	Névkereső
Az elválasztás		Elválasztás
A számok helyesírása		Számok
A keltezés		Dátumok

1. táblázat. Javaslatok az egyes helyesírási témakörökhöz

Látható, hogy a kettőnél több tagú összetételek írásmódja nem szerepel a táblázatban. Enne oka, hogy minél több tagból áll egy összetétel, annál kevésbé megbízható a Külön vagy egybe? eszköz. A tagok számának növekedésével egyre több lehetséges írásmódot generál a program, amelyek közül a felhasználónak kell kiválasztania azt, amelyik a legközelebb áll az ő értelmezéséhez, ez azonban korántsem triviális feladat. Nézzük meg például a *használt + ruha + bolt* bemenetre adott megoldásokat. A felhasználó itt nyilvánvalóan a használt ruhákat árusító boltra gondol, de a program által adott írásmódok között a mozgószabályos *használtruha-bolt* mellett a *használt ruhabolt* javaslat is szerepel. Az utóbbi írásmód nem túl életszerű, de a formális szabályok alapján legenerálható, elméletben lehetséges. Egy-egy ritka esetben előfordul, hogy mind a mozgószabályos, mind a különírt alak értelmes (*csuklósbusz-vezető ~ csuklós buszvezető* 'olyan buszvezető, aki gyakran csuklik'), de az esetek többségében nincs meg ez a kettősség. Ugyanígy legalább kétféle megoldást javasol az eszköz a többszörös összetételeknél, ahol a szótagszámlálás szabályát kell alkalmazni: mivel nem tudja, hol van a fő összetételi határ, az összes lehetséges alakot legenerálja úgy, hogy minden esetben más-más tag után szúrja be a kötőjelet (pl. *vitaminhiány-betegség, vitamin-hiánybetegség*).

4.2 Adatbázisok kurzus

A KRE BTK nyelvmentor szakirányán kötelező, de szabadon választható tárgyként is felvehető kurzus célja, hogy a hallgatók megismerkedjenek a fontosabb nyelvészeti adatbázisokkal, korpuszokkal, amelyek nyelvészeti tanulmányaik, kutatásaik során hasznosak lehetnek. A számítógépes teremben zajló gyakorlati jellegű órákon elméleti bevezetést is kapnak a kurzus résztvevői. Számos jelenkori, illetve történeti korpusz (*Magyar nemzeti szövegtár; Magyar történeti korpusz* stb.) mellett a hallgatók megismerkednek a *helyesiras.mta.hu* portállal is. A féléves tematikának része a „nyelvi eszközök az írás támogatására” témacsoport is, melynek keretein belül a hallgatók betekintést nyernek a helyesírás-ellenőrző programok működésébe, megtanulják az ún. spell checker (szószintű helyesírás-ellenőrző) és a grammar checker (mondatszintű

helyesírás-ellenőrző) közti különbségeket. Példákon keresztül megismerhetik a szószintű helyesírás-ellenőrző működését: milyen hibák javíthatók vele és milyenek nem (hibás egybeírás igen, de hibás különírás nem), mire jó a szótár (lexikon) és a morfológiai elemző. Az elméleti háttér után bemutatásra kerül a *helyesiras.mta.hu* portál: újszerűsége, előnyei, korlátai. Nagy hangsúlyt fektetünk arra, hogy a hallgatók megtanulják, milyen helyesírási (és nyelvhelyességi) kérdésekben tud segíteni a portál, és milyenben nem. A tapasztalatok azt mutatják, hogy nem mindig egyértelmű, mikor melyik eszközt kell használni. A 2. táblázatban láthatunk néhány példát a megfelelő eszköz kiválasztására irányuló gyakorlatokra.

Kérdés	A megoldáshoz szükséges eszköz
Kell-e pontot tenni az évszám után: *2016 júniusban ~ 2016. júniusban?	Dátumok
*1.-jén vagy 1-jén vagy *1.-én vagy 1-én?	Dátumok
Kötőjellel vagy anélkül: <i>élelmiszereállítás ~ élelmiszereállítás?</i>	Külön vagy egybe?
Földrajzi név -i képzős alakja: <i>Csepel-szigeti</i> vagy * <i>csepelszigeti</i> ?	Névkereső
Intézménynév -i képzős alakja: <i>Észak-magyarországi Áramszolgáltató Nyrt.</i> + -i?	Nem tudja egyik eszköz sem.
<i>HÉV</i> vagy * <i>hév</i> 'Helyiérdekű Vasút'?	Nem tudja egyik eszköz sem.
A hasonló hangalakú szavak közül melyik a jó az adott szövegkörnyezetben: <i>helység ~ helyiség?</i>	Helyes-e így?

2. táblázat. Melyik eszközt használná az alábbi esetekben?

Nagyon fontos, hogy a hallgatók mindig pontosan tudják, képes-e segíteni a portál az adott kérdésben, és ha igen, akkor a megfelelő eszközt válasszák ki. A visszajelzések alapján gyakori hibaforrás, hogy nem megfelelő eszközt választ ki a felhasználó, például a külön-, egybe- vagy kötőjellel kérdésben a Helyes-e így? eszközt választja, beírva az elképzelését, ám a szószintű ellenőrző nem megbízható az összetett szavak írásmódjának ellenőrzésekor, így használatát egyáltalán nem javasoljuk. A másik gyakori hiba, hogy nem a megfelelő formátumban írják be a bemenetet: például az Elválasztás eszközbe a már elválasztott, nem feltétlenül helyes formában írják be a szót: **kert-ig*, nem pedig csak egyszerűen begépelve. Így értelemszerűen a program sem ad jó választ.

Végezetül bemutatok egy vizsgafeladatot, amely az *Adatbázisok* c. kurzus vizsgáján volt az egyik gyakorlati tétel.

Oldja meg a tanult eszközök segítségével az alábbi feladatokat!

a) Szövegalkotáskor bizonytalansága támad a helyes szóhasználatnál kapcsolatban az alábbi mondatban: *Nem tudtam figyelni a fáradtságtól/fáradtságtól.* – Melyik eszközt használná a megfelelő szó kiválasztására? Mutassa be!

b) Arra vagyunk kíváncsiak, hogyan kell írni a *ventilátor/ventillátor + szabályozó + program* szavakból alkotott kifejezést. Tegyük fel, hogy mindemellett még a *ventil(l)átor* szó írásmódjában is bizonytalan, hogy hány *l*. Hogyan oldaná meg?

c) A [száz + huszonhat + ezer + ötszáz + hetvenhat] szó írásmódjában vagyunk bizonytalanok: egybe kell-e írni, netán külön, esetleg kötőjellel, egyáltalán: hogyan kell tagolni.

5. Szaknyelvi helyesírási kérdések

Mind ez ideig a portálnak a magyar szakos, illetve egyéb bölcsészettudományi szakpáros tanári képzésben való alkalmazásával foglalkoztunk, a helyesírás-oktatás azonban nem csupán a bölcsészettudományi képzésben van jelen a felsőoktatásban. Természettudományi, műszaki, egyéb társadalomtudományi képzéseken is léteznek szaknyelvi kurzusok, amelyek a nyelvhelyességi, stilisztikai stb.

ismeretek mellett a helyesírás témája is előkerülhet. Ilyen például a *Szakmai nyelvművelés* kurzus a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetemen (vö. Sturcz 2004: 195) és a *Magyar orvosi nyelv* kurzus a Semmelweis Egyetemen (Bősze 2004).

Joggal merül fel a kérdés: milyen hatékonysággal alkalmazható a portál szaknyelvi helyesírási kérdések esetén? Érdemes-e bemutatni, alkalmazni a fentebb említett és hasonló egyetemi kurzusokon?

A kérdésre igennel válaszolhatunk, mindenképpen érdemes legalább megmutatni vagy megemlíteni a portált a szaknyelvi kurzusok hallgatóinak. Nagyon fontos azonban, hogy felhívjuk a hallgatók figyelmét arra, hogy az oldal elsősorban általános, köznyelvi helyesírási kérdések megválaszolása céljából készült, az egyes szaknyelvek helyesírási kérdéseiben csak igen korlátozottan tud segíteni. Ez nagymértékben függ attól, hogy melyik szakma nyelvéről van szó. Egyes társadalomtudományok esetén nagyobb megbízhatósággal ad jó válaszokat, kivéve akkor, ha az adott szaknyelv számos olyan terminussal bír, amely csupán a hagyomány miatt írandó egybe, és ezek az összetételek szaknyelvi helyesírási szótárban is megtalálható, kodifikált alakok. Ahhoz, hogy a portál az ilyen típusú terminusok írásmódjával kapcsolatban jó megoldást legyen képes adni, az egyes szaknyelvi kifejezések kivétellistáját be kellene építeni a programba. Minél inkább igaz egy szaknyelvre, hogy sajátos helyesírási szabályai vannak, annál kevésbé képes hatékony segítséget nyújtani az oldal szaknyelvi helyesírási kérdések esetén. Ez a kitétel a *helyesiras.mta.hu* „Hogyan működik?” menüpontjából előhívható használati útmutatóban is megtalálható: „Hangsúlyozzuk, hogy a portál elsősorban a köznyelvi helyesírás kérdéseivel foglalkozik. Szaknyelvi helyesírási kérdések esetén előfordulhat – azok specifikussága miatt –, hogy a rendszer nem ad (megfelelő) választ. Különösen igaz a bonyolult helyesírási szabályrendszerrel bíró szaknyelvekre (pl. kémiai vagy orvosi szaknyelv). Ha ilyen kérdése van, kérjük, lapozza fel az adott szaknyelv helyesírási szabályzatát/szótárát, vagy forduljon bizalommal

közönségszolgálatunkhoz!”¹

A Semmelweis Egyetem orvosi szaknyelvi kurzusán vendégelőadóként tartott előadásomon is azzal szembesültem, hogy minél „szaknyelvibb” egy kifejezés, annál kisebb az esély arra, hogy jó megoldást ad a weboldal. Az előadáson az *antigénbemutató* szó írásmódjára voltak kíváncsiak a hallgatók. A Külön vagy egybe? eszköz kötőjeles írásmódot javasolt a szótagszámlálás szabályára hivatkozva: **antigén-bemutató*² (3. ábra).

antigén bemutatás Javasolj!

Javasolt alak:

antigén-bemutató

Magyarázat Részletek ▼

Két szabályt alkalmaztunk egymás után az alábbi sorrendben:

1. Az „antigén” főnevef és a „bemutató” főnevef egybeírjuk az alábbi szabály alapján:
A jelöletlen birtokos jelzői összetételt mindig egybeírjuk. [AKH11-128c, AkH12-110]
2. Az „antigénbemutató” főnevef az első és a második összetételi tag közé tett kötőjellel írjuk az alábbi szabály alapján:
A kettőnél több szóból alakult (úgynevezett többesörös) összetételeket kötőjellel tagoljuk a fő összetételi határon, ha a szótagszám meghaladja a hatot. Amennyiben a fő összetételi határ az első összetételi tag után van, a kötőjelet oda írjuk. [AKH11-138, AkH12-139, OH-128-131]

2. ábra. Az *antigén + bemutatás* bemenetre adott javaslat

A javasolt írásmód azért nem felel meg a helyesírási normának, mert bár valóban hatnál több szótagú az összetétel, de csak két tagból áll, míg a portál morfológiai elemző rendszere az *antigén* szót az anti- előtagból és a *gén* szóból álló összetételként elemezte. Bár a *gén* is orvosi terminus, az *antigén* esetében képzett szóval van dolgunk, nem összetétellel, az abban szereplő *gén* nem azonos a *gén* < görög *genos* ’eredet’ szóval. A morfológiai elemző program azonban ezzel nincs tisztában.³

1 <http://helyesiras.mta.hu/helyesiras/default/howitworks> (letöltve: 2016. július 28.)

2 A hibát azóta javítottuk.

3 Az, hogy a morfológiai elemző egy szót tévesen összetételként (is)

Noha a fentebb ismertetett esetben nem az okozta a hibát, hogy a Külön vagy egybe? eszköz nyelvtanában nem szerepeltek bizonyos szaknyelvspecifikus szabályok, természetesen ez utóbbira is bőven akad példa. A program nem tud megoldást javasolni például az ún. tartozékjeleket (betűket, számokat, vö. Bősze 2007) tartalmazó terminusok írásmódjára (*hepatitis-C vagy hepatitis C, hepatitis-C-vírus vagy hepatitis C vírus*).

6. Összefoglalás

Jelen dolgozat a *helyesiras.mta.hu* portál felsőoktatásban való felhasználásának tapasztalatait foglalta össze. Megállapíthatjuk, hogy a portál hatékony oktatási segédeszköz lehet, ha (1) a tanár is elsajátítja a megfelelő használatot (a felhasználási útmutató alapos áttanulmányozásával), (2) a hallgatónak megtanítja a megfelelő használatot (melyik eszköz mire való, miben tud és miben nem tud segíteni a weboldal). Fontos, hogy a felhasználók tisztában legyenek a portál korlátaival, hogy tudatosítsák: sok helyesírási kérdést nem fed le (egyes tulajdonnévtípusok, mellérendelő összetételek, írásjelek, rövidítések...), és speciális szaknyelvi helyesírási kérdésekre sincs felkészítve. Hibásnak tűnő megoldási javaslat esetén javasoljuk a kritikus hozzáállást, illetve mindenkit arra biztatunk, hogy a „Visszajelzések” menüponton keresztül vegyél fel a kapcsolatot a portál munkatársaival.

Irodalom

- Antalné Szabó Ágnes (2008): A helyesírási kultúra fejlesztésének régi-új technikái. *Anyanyelv-pedagógia*, 1. évfolyam, 3–4. szám. <http://www.anyanyelv-pedagogia.hu/cikkek.php?id=109> (letöltve: 2016. július 27.)
- Bősze Péter (2004): A „Magyar orvosi nyelv”: új tantárgy a Semmelweis Egyem Általános Orvosi Karán és a Doktori Iskolában. *Magyar Orvosi Nyelv*, 4. évfolyam, 1. szám. 2–4.

elemez („túlgenerálás”), gyakori jelenség. Nem csupán a helyesiras.mta.hu eszközeinél vezet téves javaslatához, hanem minden olyan nyelvtechnológiai fejlesztésnél, korpusznál, ahol morfológiai elemzőt alkalmaznak. A Magyar nemzeti szövegtár új változatánál is speciális szűrőket kellett készíteni a nem valódi összetételek kiszűréséhez (vö. Oravecz–Váradi–Sass 2014: 1721).

- Bősze Péter (2007): Tartozékbetűk, tartozékszámok és tartozékmagyarázók az orvosi-biológiai irodalomban. *Magyar Nyelvőr*, 131. évfolyam, 2. szám, 151–162.
- Heltainé Nagy Erzsébet (2014): A nyelvi tanácsadás területei és újabb eszközei az MTA Nyelvtudományi Intézetében. *Anyanyelv-pedagógia*, 7. évfolyam, 1. szám. <http://www.anyanyelv-pedagogia.hu/cikkek.php?id=505> (letöltve: 2016. július 27.)
- Ludányi Zsófia – Miháltz Márton – Hussami Péter (2013): Különírás-egybeírás – automatikusan. In: Váradi Tamás (szerk.) *AlkNyelvDok7. Doktoranduszok tanulmányai az alkalmazott nyelvészet köréből*. MTA Nyelvtudományi Intézet, Budapest, 116–130.
- Miháltz Márton – Hussami Péter – Ludányi Zsófia – Mittelholcz Iván – Nagy Ágoston – Oravecz Csaba – Pintér Tibor – Takács Dávid (2012): Helyesírás.hu – Nyelvtechnológiai megoldások automatikus helyesírási tanácsadó rendszerben. In: Tanács Attila – Vincze Veronika (szerk.) *MSZNY 2013. Magyar Számítógépes Nyelvészeti Konferencia*. JATEPress, Szeged, 135–148.
- Oravecz Csaba – Váradi Tamás – Sass Bálint (2014): The Hungarian Gigaword Corpus. In: Nicoletta Calzolari – Khalid Choukri – Thierry Declerck – Hrafn Loftsson – Bente Maegaard – Joseph Mariani – Asuncion Moreno – Jan Odijk – Stelios Piperidis (eds.) *Proceedings of Ninth International Conference on Language Resources and Evaluation (LREC 2014)*. 1719–1723. http://www.lrec-conf.org/proceedings/lrec2014/pdf/681_Paper.pdf (letöltve: 2016. július 28.)
- Pintér Tibor – Mártonfi Attila – Oravecz Csaba (2009): Online helyesírási szótár és megvalósítási nehézségei. In: Tanács Attila – Szauter Dóra – Vincze Veronika (szerk.) *MSZNY 2009. Magyar Számítógépes Nyelvészeti Konferencia*. JATEPress, Szeged, 172–182.
- Sturcz Zoltán (2004): Egy tantárgytörténeti epizód a magyar nyelvhelyesség és stílus oktatásából. *Hungarológiai Évkönyv*, 5. évfolyam, 1. szám. 190–197.



Online segédeszközök a helyesírás tanításának... 119

Váradi Tamás – Ludányi Zsófia – Kovács Réka (2014):
Gépesített helyesírási tanácsadás. A helyesírás.mta.hu portál
készítéséről. *Modern Nyelvoktatás*, 20. évfolyam, 1–2.
szám, 43–58.

